

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра географії та менеджменту туризму

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК

«12» / серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Геоекологічна експертиза у рекреаційно-туристичному природокористуванні

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Міжнародний туризм і туроперейтинг

(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм і рекреація"

(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістрський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістрський)/третій (освітньо-науковий))

Географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Геоекологічна експертиза у рекреаційно-туристичному природокористуванні» складена відповідно до освітньої програми «Міжнародний туризм і туроперейтинг», уведеної наказом по університету №118 від 03.04.2023 р., (спеціальність 242 «Туризм і рекреація», галузь знань 24 «Сфера обслуговування»).

Розробник: Кілінська Клавдія Йосифівна, професорка кафедри географії та менеджменту туризму, д. геогр. н.

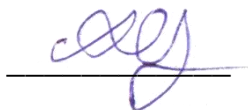
Погоджено
з гарантом ОП «Міжнародний туризм
і туроперейтинг»

Олександр КОРОЛЬ

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

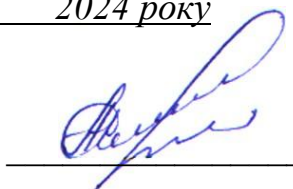
Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму

Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

♥ Чернівецький національний
університет, 2024 рік
♥ Кілінська К.Й., 2024 рік

1. Мета навчальної дисципліни полягає проведенні аналізу теоретико-

методологічних засад геоекологічної експертизи, окресленні основних підходів до її вивчення, виявленні основних процесів природокористування, у тому числі рекреаційно-туристичного.

Пререквізити. Ефективність засвоєння курсу підвищує вивчення таких навчальних дисциплін, як «Туристичне країнознавство (Україна)», «Антропогенні аспекти туристики і рекреації», «Прогнозування рекреаційно-туристичного природокористування у регіонах світу», «Географія сфери обслуговування».

2. Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має поглибити такі **компетентності**:

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.

СК10. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій для організації окремих видів і форм туризму.

Програмні результати навчання:

РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

РН9. Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

РН 15. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій для організації окремих видів і форм туризму.

Студенти також мають:

Знати: об'єкт вивчення, роль та значення геоекологічної експертизи у сучасних умовах інтенсивного рекреаційно-туристичного природокористування. Предмет вивчення – географічна експертиза процесів використання природних умов і природних ресурсів людиною у процесі рекреаційно-туристичної діяльності.

Вміти: самостійно аналізувати законодавчі документи і на цій основі визначати ступінь зміни території у процесі рекреаційно-туристичного природокористування. У процесі вивчення предмету набути навичок експерта, який проводить моніторинг окремих ситуацій. При цьому керуватися сучасними методами дослідження, такими як: а) загальнонаукові (ретроспективний, структурно-системний, системно-структурний), б) дисциплінарні (аналіз літературних джерел, просторовий аналіз, картографічний, статистичний, польових фізико-географічних досліджень, ландшафтного картографування та фізико-географічного районування), в) міждисциплінарні (геохімічний, геофізичний прогнозування), ін., використовувати матеріали Державного комітету статистики України, щорічників „Довкілля України”, фондові джерела Державного архіву України, нормативно-правові документи.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни												
«Геоecологічна експертиза в рекреаційно-туристичному природокористуванні»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсум. контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семинарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	6,0	180	2	28	14	-	-	138	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Предмет, об'єкт і завдання курсу «Геоecологічна експертиза у рекреаційно-туристичному природокористуванні»						
Тема 1. Теоретико-методичні аспекти геоecологічної експертизи: вітчизняний та зарубіжний досвід.	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Геоecологічна експертиза: структура та зміст.	19	2	2	-	-	15
Тема 3. Процедура, методи, результати геоecологічної експертизи проєктів природокористування.	14	2	-	-	-	12
Тема 4. Історичний аналіз становлення геоecологічної експертизи в Україні та світі.	19	4	2	-	-	13
Тема 5. Світовий досвід проведення геоecологічної експертизи.	16	4	2	-	-	10
Модуль контроль	5	-	-	-	-	5
Разом: Модуль 1	85	14	6	-	-	65
Змістовий модуль 2. Основи рекреаційно-туристичного природокористування. Екологічний аудит та геоecологічна безпека.						
Тема 6. Рекреаційно-туристичне природокористування та геоecологічна експертиза.	21	4	2	-	-	15
Тема 7. Геоecологічна експертиза планів і проєктів рекреаційно-туристичного природокористування.	19	2	2	-	-	15
Тема 8. Основна домінанта рекреаційно-туристичного природокористування.	21	4	2	-	-	15
Тема 9. Механізми стимулювання	15	2	-	-	-	13

рекреаційно-туристичного природокористування.						
Тема 10. Екологічний аудит та геоекологічна безпека.	12	2	-			10
Модуль контроль	7	-	2	-	-	5
Разом: Модуль 2	95	14	8	-	-	73
<i>Усього годин</i>	<i>180</i>	<i>28</i>	<i>14</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>138</i>

3.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Назва: Геоекологічна експертиза: сутність та структура. Завдання: Скласти характеристику сутності геоекологічної експертизи та її структури. Результати: Доповідь з презентацією.	3	10
2	Назва: Рекреаційно-туристичне природокористування. Завдання: Скласти характеристику рекреаційно-туристичного природокористування. Результати: Доповідь з презентацією.	2	10
3	Назва: Модуль контроль. Завдання: Виконати завдання контрольної роботи. Результати: Виконані завдання контрольної роботи.	2	10
4	Назва: Геоекологічна експертиза рекреаційно-туристичного природокористування в Україні: сучасний стан та проблемні питання. Завдання: Проаналізувати сучасне рекреаційно-туристичне природокористування регіонів України та України загалом. Результати: Доповідь і презентація.	3	10
5	Назва: Геоекологічна експертиза рекреаційно-туристичного природокористування в одній з областей Карпато-Подільського регіону України. Завдання: Проаналізувати сучасні	2	10

	геоекологічні проблеми у Карпато-Подільському регіоні (за вибором однієї області). Результати: Звіт (презентація) про проведений аналіз.		
	Назва: Модуль контроль. Завдання: Виконати завдання контрольної роботи. Результати: Виконані завдання контрольної роботи.	2	10
Всього		14	60

3.4. Самостійна робота*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи геоекологічної експертизи	5
2	Законодавство України в галузі геоекологічної експертизи	5
3	Процедура геоекологічної експертизи	5
4	Геоекологічна експертиза: мета і завдання	5
5	Експертиза проєктів природокористування	5
6	Основні аспекти географічної експертизи	5
7	Державна геоекологічна експертиза	5
8	Геоекологічна експертиза та прогноз	5
9	Геоекологічна експертиза та галузеве проєктування	5
10	Геоекологічна експертиза Львівської області	5
11	Геоекологічна експертиза Закарпатської області	5
12	Геоекологічна експертиза Івано-Франківської області	5
13	Геоекологічна експертиза Чернівецької області	10
14	Екологічна експертиза Тернопільської області	5
15	Геоекологічна експертиза Хмельницької області	5
16	Геоекологічна експертиза Вінницької області	5
17	Економічні механізми природоохоронної діяльності	5
18	Екологічний аудит	5
19	Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля	8
20	Європейська та євроатлантична інтеграція	5
21	Геоекологічна безпека	5
22	Теоретичні підходи до визначення рекреаційно-туристичного природокористування	5
23	Природні, соціально-економічні та історико-культурні ресурси та об'єкти рекреаційно-туристичного природокористування	5
24	Геоекологічна експертиза природних рекреаційно-туристичних ресурсів	5
25	Геоекологічна експертиза інфраструктурних рекреаційно-	5

	туристичних ресурсів	
26	Геоекологічна експертиза соціально-економічних рекреаційно-туристичних ресурсів	5
Всього		138

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю.

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- дискусія;
- презентації, відеоматеріали;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- стандартизовані тести;
- контрольні роботи;
- усне опитування;
- захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- доповідь із презентацією з теоретичних питань.

7. Форми поточного і підсумкового контролю та оцінювання

Форми поточного контролю:

- усна (відповідь студента по теорії щодо виконання практичних завдань);
- захист і презентації результатів виконаних практичних завдань;
- письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: залік (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних/семінарських занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі роботи, презентації чи тематичні тестування). Кількість передбачених балів за різні види робіт також зазначені у силабусі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів, під час захистів практичних робіт.

Тестові завдання (або перелік запитань) розроблені до кожної теми (змістового модуля). Підсумкові тести та білети (залік) покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота				Підсумковий тест (теор.)	Сума балів
Модуль №1		Модуль №2			
Теоретичний	Практичний	Теоретичний	Практичний		
10	20	10	20	40	100

Політика академічної доброчесності

Поточний та підсумковий контроль передбачає дотримання правил академічної доброчесності відповідно до «Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

(<https://www.chnu.edu.ua/media/xel1ulcg/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>) та «Правил академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/fdud03f4/pravyla-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>). Порухенням академічної доброчесності з боку здобувача вищої освіти вважається списування. Згідно з частиною 6 статті 42 Закону України «Про освіту»: «За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти.

8. Література

Основна література

1. Загальні регіональні тенденції природокористування. Органи управління в галузі природокористування [електронний ресурс]. - [режим доступу] <http://ua-referat.com>. – 2010.
2. Закон України «Про екологічну експертизу» від 09.02.1995 № 45/95-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1995. - № 8.
3. *Кілінська К.Й., Смик О. С.* Геоекологічна експертиза рекреаційно-туристичного природокористування: Навч.-метод. посібник: Чернівці. Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 224 с. <https://drive.google.com/file/d/1N7CRhD5Ov7Upt7-fSFLcO1swdisZS0Qu/view?usp=sharing>
4. *Кілінська* Рекреаційно-туристична природно-господарська різноманітність Карпато-Подільського регіону України. // Географічні аспекти розвитку туризму на прикладі України та Польщі. Монографія. - Чернівці, Чернівецький національний університет – 2010. – С. 37-46, 290-310.
5. *Кілінська К.Й., Скутар Т.Д.* Рекреаційно-туристична різноманітність Чернівецької області: сучасний стан, оцінка та перспективи. Монографія. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2013. – 284 с.
6. *Кілінська К.* Рекреаційно-туристичне природокористування. Навчально-методичний посібник / К. Кілінська // Навчально-методичний посібник. Чернівці - Вид-во Черн нац. унів-ту імені Ю. Федьковича. - 2021. - 320 с.
7. *Кілінська К.Й.* Природокористування, екологія та прогнозування у системі сучасних конструктивно-географічних досліджень / К.Й. Кілінська, Т.Д. Скутар // Наукові читання з конструктивної географії, ландшафтної екології та геохімії ландшафтів. - К.: Фізична географія і геоморфологія. – Наук. зб. – Вип. 4 (80). – Частина I. – 2015.
8. Курортні ресурси України. / За ред. М.В. Лободи. – К.: Гамед - 1999 - 344 с.

9. *Любіцева О.О.* Потенціал рекреаційний / Екологічна енциклопедія. - Т.3.- К., 2008. - С.129-130.
10. *Новикова В.І.* Типізація регіонів України за ступенем розвитку рекреаційної діяльності / В.І. Новикова // Український географічний журнал - 2007 - № 1.
11. *Шищенко П.Г.* Геоєкологія: теоретичні та практичні аспекти: / П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко, Н.В. Муніч // Монографія. - К. : Альтерпрес, 2014.
12. *Шищенко П.Г.* Конструктивно-географічні основи раціонального природокористування: підручник / П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. - К.: ДП «Прінт Сервіс», 2015.
13. *Шищенко П.Г.* Основи екології: підручник / П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: ДП «Прінт Сервіс», 2015.

Додаткова література

1. *Черчик Л.М.* Інституційні зміни в умовах становлення ринку рекреаційних ресурсів // Економіка України. – 2006. – № 4. – С. 59-65.
2. *Шевчук В.Я.* Екологічне управління: підручник / В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський [та ін.] - К.: Либідь, 2004.
3. *Шищенко П.Г.* Геоєкологічне обґрунтування проєктів природокористування: підручник. / П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. - К. : Альтерпрес, 2014.

Інформаційні ресурси

- Про туризм [Електронний ресурс]: закон України від 15 вересня 1995 р. №325/95-ВР. -Режим доступу: [http:// www.zakon1.rada.gov.ua](http://www.zakon1.rada.gov.ua).
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
  3. UNWTO [Електронний ресурс]: - Режим доступу: [http:// www.zakon1.rada.gov.ua](http://www.zakon1.rada.gov.ua).